

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
2.Mf.31.161/2021/10.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a dr. B.A.L. hozzátartozó (felperes címe.) által képviselt **Felperes** (felperes címe) felperesnek – a dr. Babiczky Andrea Ügyvédi Iroda (Cím3, ügyintéző: dr. Babiczky Andrea ügyvéd) által képviselt **Alperes1** (alperes címe.) alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei és egyéb követelés tárgyában indult perében a Fővárosi Törvényszék 1.M.71.670/2020/16. számú ítéletével szemben a felperes által 18. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részében helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítélete és az általa megállapított tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2021. május 13. napján hozott 1.M.71.670/2020/16. számú ítéletével elmaradt cafetéria címén 30.000 forint és a késedelmi kamat megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította és 30.000 forint elsőfokú perköltség, továbbá 10.000 forint másodfokú részperköltség megfizetésére kötelezte a felperest az alperes javára. Rendelkezett továbbá arról, hogy a 26.500 forint elsőfokú-, továbbá 35.340 forint fellebbezési részilletéket az állam viseli.

[2] Az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2.Mf.31.206/2020/12. számú részítélete alapján folytatódó eljárásban megállapította, hogy a felperes határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperessel. Az Szolgálatnál utolsó munkaköre szerint szociális segítőként végzett munkát. Az alperes 2015. december 17. napján a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 30. § b) pontja alapján jogszabályi rendelkezések alapján végrehajtandó átszervezésre hivatkozva megszüntette a felperes közalkalmazotti jogviszonyát, amely a felmentési idő lejártával 2016. április 30-ával szűnt meg. A felmentési időre a felperes nem részesült cafetéria és ruházati költségtérítés juttatásban.

[3] A felperes 2015. augusztus 24-én értesült arról, hogy levelező képzésre felvételt nyert a Egyetem Gyermekek- és Ifjúságvédelmi Tanácsadó képzésére. A felek között tanulmányi szerződés megkötésére nem került sor. A felperes a képzést az alperesnél fennállt közalkalmazotti jogviszonya megszűnését követően végezte el, a képzéssel kapcsolatban összesen 398.400 forint költséget térített meg az egyetem számára.

[4] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a Fővárosi Ítéltábla határozata alapján azt vizsgálta, hogy a felperes joggal való visszaélés megállapításával összefüggő kereseti kérelme tekintetében fennálltak-e a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 123. §-ában meghatározott feltételek.

[5] A felperes annak megállapítását kérte, hogy az alperes joggal való visszaélést valósított meg, mivel a Szervezeti és Működési Szabályzat ellenére nem biztosította a részvételét, illetve tanácskozási jogát a felmentésével összefüggő átszervezésekkel kapcsolatos önkormányzati testületi üléseken. Ezzel megfosztotta őt attól, hogy az előterjesztéseket megismerje, részt vehessen az üléseken, a véleménynyilvánítás jogát szabadon gyakorolja. A felperes annak megállapítását is kérte, hogy az alperes eljárása sértette a Kjt. 14.§ és 17.§-ában foglaltakat is, a közalkalmazotti érdekképviselő és érdekvédelem korlátozásával. Mindezzel a felmentéshez vezető folyamat egésze során korlátozta a felperest jogai gyakorlásában. A felperes nem kapott név szerinti meghívót a 237/2015. (XII. 16.) számú képviselőtestületi határozat meghozatalakor a testületi ülésre, amely az Mt. 6. § (4) bekezdésén alapuló tájékoztatáshoz kapcsolódó joga megsértését is megvalósította.

[6] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján kifejtette, hogy a felperes felhívás ellenére sem tudott megjelölni olyan jogot, amelynek az alperessel szemben való megóvása szükséges és alátámasztja a megállapítási kereset előterjesztésének az indokoltságát. Tényként állapította meg, hogy a felperes közalkalmazotti jogviszonya 2016. április 30-ával megszűnt, ezért ezt követően e jogviszonnyal összefüggésben a felperest nem illették meg jogok, továbbá védelemben sem részesülhetett, az Alaptörvény együttműködési kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseire figyelemmel sem. Ilyen védelem a felperest a jövőre nézve sem illette meg. A felperes maga adta elő a beadványaiban, hogy az ítéleti megállapítás lényegében nem alkalmas az általa megjelölt cél elérésére. Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta a Kjt. 14. § és 17. § (1), (2) bekezdései megsértésére történő felperesi hivatkozást is. Érvelése szerint a közalkalmazotti jogviszony megszűnésére tekintettel a felperest már nem illették meg a közalkalmazotti érdekvédelemhez és az

érdekérvényesítéshez kapcsolódó jogosultságok, ezért azok védelemben részesítése sem volt indokolt. Az elsőfokú bíróság ebben a körben is jelentőséget tulajdonított a felperes azon nyilatkozatának, mely szerint nem lehetséges pótolni a felmentés időpontjában, illetve azt megelőzően elmulasztott intézkedéseket. Ebből következően a keresetben kért megállapítás nem volt alkalmas a felperes megjelölt jogai védelmére. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy a Pp. 123. §-ában meghatározott feltételek nem álltak fenn.

[7] Az elsőfokú bíróság értékelte a kereseti kérelem azon részét is, mely szerint a felmentésre az alperesi vezető jogszabálysértő eljárása során megvalósult joggal való visszaéléssel került sor. Megállapította, hogy a felperes nem jelölte meg, a felmentés kapcsán mely jogát gyakorolta a munkáltató visszaélésszerűen. Az elsőfokú bíróság hivatkozott továbbá a Fővárosi Ítéltábla jogerős rész-ítéletének [59] bekezdésére is, mely szerint a tételes jogszabályba ütközés kizárja a joggal való visszaélés megállapítását.

[8] A konkrét jogszabálysértésekkel összefüggésben az elsőfokú bíróság hivatkozott a joggal való visszaélés tilalmának megsértésével kapcsolatos munkaügyi perekben felmerült egyes kérdésekről szóló 5/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 1. pontjában foglaltakra, amely szerint joggal való visszaélés tilalmának megsértése abban az esetben állapítható meg, amennyiben az alanyi jog gyakorlása formálisan jogszerűen történt. A konkrét jogszabálysértésre történő felperesi hivatkozás, tehát nem adhatott alapot joggal való visszaélés megállapítására, hiszen a felperes éppen a konkrét jogszabályba ütközést állította. Mindezekre tekintettel a Pp. 123.§-ában meghatározott feltételek hiányában a megállapítással összefüggő kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság elutasította.

[9] A marasztalásra, vagyis a cafetéria, a ruhapénz, illetve a tanulmányi költséggel összefüggő kárigény megfizetésére irányuló kereseti kérelem tekintetében a Fővárosi Ítéltábla jogerős határozatának [61] bekezdésére utalva azt vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy létezett-e alperesi szabályzat, mi volt a gyakorlat a juttatások kifizetésére, illetve a tanulmányi szerződések létesítésére. Szükség volt-e munkavállalói kérelem előterjesztésére, mi volt a gyakorlat az alperesnél, függetlenül a keresetben megjelölt jogcímtől.

[10] Kifejtette, hogy a felperes a személyét ért hátrányos megkülönböztetés megállapítását is kérte, mivel nem részesült ruhapénzben, cafetéria juttatásban, tanulmányi szerződésből fakadó munkaidő-kedvezményben és egyéb anyagi támogatásban sem. A megállapításra irányuló kérelmet az elsőfokú bíróság azért nem vizsgálta, mert a felperes ezzel összefüggésben marasztalási igényt is előterjesztett a konkrét juttatások megfizetése, illetőleg a tanulmányi szerződéssel kapcsolatos költségeinek megtérítése iránt. Ezért a megállapítási kereset előterjesztésének a Pp. 123.§-ában meghatározott feltételei nem álltak fenn.

[11] A juttatásokat illetően megállapította, hogy a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálatnál családgondozó szakmai vezető és családgondozó, továbbá családgondozó2 családgondozó, a nyugdíjba vonulásukat megelőző felmentési idő alatt is részesültek cafetéria juttatásban, 7.500 forint értékben. Cafetéria szabályzat nem volt hatályban a perbeli időszakban. Az alperes nem vitatta, hogy szabályzat nélkül is biztosította ezt a juttatást a

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálaton dolgozó közalkalmazottaknak. Az alperes általánosságban biztosította a közalkalmazottak számára ezt a juttatást a felmentési időszakban is, ettől eltérő írásbeli szabályzatot nem alkotott, ezért az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperest a többi munkatárssal azonos módon és összegben illette meg a cafetéria juttatás a felmentési időszak alatt. Tekintettel arra, hogy az alperes a felperes megismételt eljárásban közölt számítását nem kifogásolta, az elsőfokú bíróság a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 42. § (1) bekezdés b) pontja alapján a felperes keresetének megfelelően marasztalta.

[12] A ruházati költségtérítésre irányuló kereset kapcsán az elsőfokú bíróság figyelembe vette a perben becsatolt Szolgálat munkaruha juttatási rendjére vonatkozó szabályzatot. A szabályzat rendelkezéseire hivatkozva azt állapította meg, a felperes maga sem hivatkozott arra, hogy a szabályzatnak megfelelő módon vásárolt ruházatot és a vásárlásról az alperes nevére kiállított számlát leadta. Ilyen tény a perben nem is igazolt. A felperes a keresetét a szabályzat rendelkezései ellenére arra alapította, hogy a többi munkatárssal ez a juttatás meg lett fizetve, így az őt is megilleti. A szabályzat szerint a közalkalmazottat megváltási kötelezettség terhelte, amennyiben a kihordási idő a jogviszony megszűnése időpontjáig nem telt le. A felperes alaptalanul hivatkozott családgondozó és családgondozó² kapcsán a ruházati juttatás felmentési idejük alatt történt biztosítására, mivel ők nyugállományba vonultak, ezért a helyzetük nem volt azonos a felperesével. A szabályzat 9. pontja ugyanis eltérő rendelkezéseket tartalmazott öregségi nyugállományba helyezés esetére, mivel ilyenkor a kihordási időt teljesítettnek kellett tekinteni. A juttatást a munkáltató nem követelhetette vissza. Ezzel szemben a felperest a szabályzat szerinti ruhavásárlás esetén is csak időarányosan illette volna meg ez a támogatás. A felperes a szabályzatban meghatározott feltételek fennállását azonban nem állította és nem is bizonyította, ezért az elsőfokú bíróság a ruházati költségekkel kapcsolatos kereseti kérelmet elutasította.

[13] A tanulmányi támogatás biztosításával kapcsolatos kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság szintén alaptalannak találta. Megállapította, Ö. Város Polgármesteri Hivatala munkáltatóként tanulmányi szerződést kötött munkáltatóval, a felperesével megegyező képzés folytatására. munkáltató esetében, tehát nem az alperes volt a munkáltató, ezért ezt a megállapodást nem lehetett figyelembe venni. munkatárs¹, aki a felperes munkatársa volt a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálatnál, szintén tanulmányi szerződés alapján vett részt felsőfokú képzésben.

[14] Az elsőfokú bíróság érvelése szerint az Mt. 29.§ (1) bekezdése értelmében a tanulmányi szerződésnek a felek megállapodásán kell alapulnia és a megállapodásnak ki kell terjednie a lényeges tartalmi kérdésekre, továbbá azt kötelezően írásba kell foglalni. Mindezek alapján alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy a kérelmére az alperes köteles volt tanulmányi szerződést kötni vele az általa meghatározott tartalommal, vagyis a szerződés megkötésének az elmulasztása nem alapozta meg a tanulmányok támogatásával kapcsolatos felperesi igényt.

[15] Az elsőfokú bíróság tanulmányi szerződés esetében is alkalmazandónak találta a versenytilalmi megállapodásra és a tanulmányi szerződésre vonatkozó munkajogi szabályok értelmezéséről szóló 1/2019. (V. 20.) KMK vélemény 1.5. pontjában foglaltakat. E szerint az ebből eredő jogok csak akkor érvényesíthetők, ha a felek valamely lényeges kérdésben megállapodtak. Ennek hiányában tanulmányi szerződésre hivatkozással igény sem érvényesíthető. Egy nem létező szerződésre alapítva ugyanis szerződéses igényt sem lehet érvényesíteni, nincs kötelezettség a szolgáltatás teljesítésére és annak nincs jogosultja sem. A felek között - nem vitatottan - nem jött létre tanulmányi szerződés a felperes felsőfokú tanulmányainak támogatása céljából. A kötelező tartalmi elemekre vonatkozó megállapodás hiányában, illetve tanulmányi szerződés hiányában a felperes nem követelhetett alappal a tanulmányai megfizetésével kapcsolatos teljesítést az alperestől. A tanulmányi szerződések megkötése az alperesnél egyedi döntésen alapult, így az általános gyakorlatra sem alapíthatta az igényét eredményesen. Jelentősége volt annak is, hogy a felperes a tanulmányait túlnyomó részben az alperessel fennállt közalkalmazotti jogviszony megszűnését követően folytatta és a költsége is 2015. szeptemberét követően merült fel.

[16] Az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (4) bekezdésére hivatkozva mellőzte a felperes bizonyítási indítványa alapján tanúl, továbbá családgondozó és munkatársi tanúkenti meghallgatását, a képviselő-testületi határozattal összefüggő körülmények tisztázása körében. Az alperes cafetéria szabályzatra nem hivatkozott, így ezzel kapcsolatban további bizonyítás nem volt indokolt, annak pedig nem volt jelentősége, hogy a tanulmányi szerződés, miért nem jött létre a felek között. A felperesi írásbeli kérelem érkeztetése, kezelése, más munkavállalókkal kötött tanulmányi szerződések megkötésének körülményei, az alperesi ügyintézés tisztázása nem befolyásolták a per érdemi elbírálását.

[17] Az elsőfokú bíróság az alperesi jogi képviselő meghatalmazásával és perbeli eljárásának jogszerűségével kapcsolatos felperesi előadásokat érdemben nem vizsgálta, hivatkozva a jogerős részítélet [63] bekezdésében foglaltakra.

[18] A perköltséggel kapcsolatban a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott. Megállapította, hogy a felperes nem érvényesített perköltségigényt, azonban részleges pervesztességére figyelemmel az alperesi munkadíjból álló perköltség megfizetésére köteles volt a Pp. 24. § (1) bekezdése alapján számított pertárgyértékhez igazodóan, a bírósági eljárásra megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (2) bekezdésének a) pontjára figyelemmel. A felperes által fizetendő perköltség részeként határozta meg a másodfokú részítéletben meghatározott rész-perköltséget is.

A felperes fellebbezése

[19] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben elsődlegesen a keresetnek teljes mértékben helyt adó érdemi határozat meghozatalát; másodlagosan - a

keresetnek helyt adó ítéleti rendelkezés kivételével - az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását kérte. A felperes a másodfokú eljárásra vonatkozóan perköltségigényt is érvényesített.

[20] Az Alaptörvény 33. Cikk (1) bekezdésére hivatkozva, továbbra is az alperesi perbeli legitimáció hiányát állította. Érvelése szerint a 2016. június 13-ai megbízási szerződés megkötésére és annak módosítására, továbbá a 2018. január 15-i megállapodás megkötésére az alperes polgármesterének nem volt felhatalmazása a képviselő-testülettől. Mindez megkérdőjelezi az alperes perbeli jognyilatkozatainak legitimációját, jogszerűségét, az alperes jogi képviselőjének eljárási jogosultságát. Előadta, hogy a 2019-ben hivatalba lépett képviselő-testület, illetve a polgármester nem hozott jelen jogvitával kapcsolatban semmilyen ügydöntő, illetve felhatalmazó képviselő-testületi, illetve a későbbiekben veszélyhelyzeti polgármesteri határozatot a jogi képviselő perbeli tevékenységére vonatkozóan. A 2019. évi önkormányzati választások után változás következett be, ami érintette a legitimációt, mindez kihatott a 2021. március 18-i alperesi észrevételek érvényességére. Az alperes törvényes képviselőjének személyében 2019-ben változás következett be, ennek ellenére a Pp. 72. §-ába ütköző módon az elsőfokú bíróság nem kötelezte az alperest az új polgármester által adott ügyvédi meghatalmazás csatolására. Ugyanakkor a korábbi törvényes képviselő sem rendelkezett képviselő-testületi meghatalmazással, ezért Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 41. § (1) bekezdése alapján nem volt jogosult a jogi képviselő számára ügyvédi meghatalmazást adni. Mindezekből az következett, hogy az alperes nevében eljáró jogi képviselő által tett jognyilatkozatok a perben hatálytalanok voltak, a képviselői jogosultságot az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna. A hatálytalan nyilatkozatokra tekintettel pedig úgy kell tekinteni, hogy nem érkezett válasz a keresetre és az egyéb felperesi nyilatkozatokra, hiszen azokat joghatályosan az alperes nem vitatta.

[21] A felperes fellebbezésében vitatta a perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezést is a Pp. 79. §-ára hivatkozva. Érvelése szerint az alperes a perben nem határozta meg a perköltségigénye ténybeli és jogi alapját és az összecszerűséget sem. Nem terjesztett elő az IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjának megfelelő perköltségigényt, ennek ellenére az elsőfokú bíróság összesen 30.000 + 10.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte a felperest, melyből 10.000 forint a jogerős részítéleten alapult, azonban a felperes részben pernyertes volt. A felperes álláspontja szerint a perköltségre vonatkozó rendelkezés a jogszerű perköltségigény hiányán túl amiatt is jogszabálysértő, mert az alperes nem nyilatkozott arról, hogy Áfa-körbe tartozik-e, emiatt az elsőfokú ítéleti, illetve a jogerős részítéletben meghatározott rendelkezések nem egyértelműek.

[22] Az elsőfokú bíróság a Pp. 221. §-a ellenére nem hivatkozott arra, hogy miért mellőzi a felperest megillető perköltségre történő rendelkezést. A perköltségről ugyanis a Pp. 79. §-a alapján hivatalból is döntenie kellett. A részleges pernyertességére tekintettel, függetlenül attól, hogy a perben perköltségigényt nem terjesztett elő, az elsőfokú bíróságnak kötelessége lett volna költségfelszámítás és igazolás hiányában is, a pernyertességgel arányos összegben hivatalból rendelkezni a felperesi perköltségről is, figyelembe véve a Fővárosi Ítéltábla jogerős határozatában meghatározott másodfokú rész-perköltséget is.

[23] Az Alaptörvény 28. Cikkére utalva kifejtette, hogy téves precedenst eredményezne, ha olyan perben kellene jogerősen perköltséget fizetnie, amelyben a legalapvetőbb ügydöntő és felhatalmazó képviselő-testületi és vészhelyzeti polgármesteri határozatok sem születtek meg. A polgármester úgy nyilatkozott a hivatalos közérdekű adatszolgáltatás során, hogy a hivatali elődjét a képviselő-testület sem a szerződés, sem a megállapodás, sem a jogi képviselő meghatalmazásának aláírására nem hatalmazta fel. Az új törvényes képviselő új ügyvédi meghatalmazást nem írt alá. Ezeket a tényeket az alperes a perben nem is vitatta.

[24] Az alperes eljárását mindezekre figyelemmel rosszhiszeműnek találta és a Pp. 8. § (3) bekezdés b) pontja alapján pénzbírság alkalmazását kérte az alperesi jogi képviselővel szemben. Kifejtette, hogy a jogi képviselettel kapcsolatos megállapodás semmisségével kapcsolatos felperesi álláspontot az alperes a perben soha nem vitatta. Jelentőséget tulajdonított annak, hogy jelenlegi polgármester az alperes korábbi polgármesterének a munkáját alpolgármesterként támogatta 2014. és 2019. között, továbbá ő is vetélytársa volt a felperes férjének a 2014. évi önkormányzati választásokon. Őban, polgármester-jelöltként.

[25] A felperes érdemben is vitatta az elsőfokú ítéletet. Elsődleges érvelése szerint érvényes meghatalmazás hiányában úgy kellett tekinteni, hogy az alperes nem vonta kétségbe a kereseti kérelmet. A keresetében – az elsőfokú ítélettel ellentétben - megjelölt olyan jogokat, amelyeknek az alperessel szemben történő megóvása szükséges és indokolt és az ítéleti megállapítás erre alkalmas. Az elsőfokú ítélet feloldhatatlan ellentmondást tartalmaz, mert megállapította, hogy a felek között megszűnt a közalkalmazotti jogviszony, ugyanakkor azt is megállapította, az alperestől jogviszony hiányában teljesítést nem követelhet. Teljesítés hiányában azonban kizárólag a megállapítás reparálhatja a felperes oldalán bekövetkezett erkölcsi és jogi érdeksérelmeket. Mindezekre tekintettel a Pp. 123. §-ában meghatározott feltételek fennálltak. A jogszabálynak nem lehet olyan jelentéstartalmat tulajdonítani, hogy a munkaügyi perben a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása kapcsán csak akkor lehet megállapítás iránti keresetet érvényesíteni, ha a felek között a jogviszony fennáll, mert a jogviszony megszűnése az igényérvényesítést nem zárja ki.

[26] A felperes kifejtette továbbá, az elsőfokú bíróság alaptalanul állapította meg, hogy nem jelölte meg, mely jogot gyakorolta visszaélészerűen az alperes, mivel a megsértett jogszabályhelyeket tételesen felsorolta, azokra maga az elsőfokú ítélet is hivatkozott. Ugyanakkor tény- és iratellenes az a megállapítás, hogy marasztalási igényt is előterjesztett, továbbá tény- és iratellenesen rögzítette az elsőfokú bíróság a keresetben foglaltakat a megállapítás és a megsértett jogszabályhelyek vonatkozásában. Ezzel összefüggésben a felperes hivatkozott a keresetében és a válasziratában leírtakra, melyben részletesen is leírta, hogy mit kifogásolt az alperes eljárásával kapcsolatban. Ezekben sérelmezte, hogy az önkormányzati testületi ülésekre érintettsége ellenére személyre szólóan nem hívták meg, az előterjesztéseket személyre szólóan nem közölték vele, a testületi ülésekre a meghívók nem lettek közzétéve, az üléseken nem vehetett részt, az azokról készült jegyzőkönyveket

határidőn belül nem hozták nyilvánosságra. A munkaköri leírásában rögzített, érdekvédelemmel kapcsolatos jogait nem gyakorolhatta.

[27] A ruházati költségtérítéssel kapcsolatban is elsődlegesen az alperes perbeli nyilatkozatok hatálytalanságára hivatkozott. A követelés érdemét illetően előadta, azt a tényt, hogy nem vásárolt munkaruhát, illetve nem nyújtott be vásárlásról számlát az alperesnek, csak abban az esetben lehetett volna a terhére értékelni, ha bizonyította, hogy az általa megnevezett kollégák a felmentési idejük alatt vásároltak munkaruhát, amelyről kaptak számlát és azt benyújtották az alperesnek. Az alperes azonban nem állította és nem is bizonyította, hogy azok, akik részesültek a juttatásban, a felmentési idejük alatt ténylegesen vásároltak munkaruhát, az alperes nevére kiállított számlára. Ezeket a körülményeket kívánta tisztázni a tanúbizonyítási indítványokkal, azonban azokat az elsőfokú bíróság elutasította. Ennek a következménye, hogy nem áll rendelkezésre bizonyíték, a többi jogosult által ténylegesen megvásárolt munkaruhák, az általuk kapott számlák tekintetében. Erre tekintettel nem lehetett a felperesi keresetet alaptalannak minősíteni pusztán arra hivatkozva, hogy a felperes nem állította és nem bizonyította saját részére ruha vásárlását és erről számla benyújtását. Nem zárható ki ugyanis, hogy a többi jogosult, tehát P-né és családgondozó2 vásárlás nélkül kapott ruházati költségtérítést. Az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel, nem bizonyította, hogy az alperes írásban tájékoztatta a felperest a ruházati költségtérítés feltételeiről. Az elsőfokú bíróság a szabályzat csatolására sem kötelezte az alperest. A tényállás tehát e körben is feltáratlan maradt annak ellenére, hogy a keresetét nem az alperesi szabályzatra, hanem a munkáltatói gyakorlatra hivatkozva terjesztette elő, azonban az ezzel kapcsolatos tényállás nem ismert.

[28] A tanulmányi költségtérítés tekintetében az elsőfokú ítélet [38], [40] bekezdésében foglaltakat tény- és iratellenesnek minősítette. munkáltató kapcsán csupán azt állította, hogy ugyanazt az OKJ-s képzést azonos időszakban elvégezte és számára a polgármesteri hivatal anyagi támogatást és munkaidőkedvezményt is biztosított. munkatárs1 szintén kapott tanulmányi támogatást a felsőfokú tanulmányaihoz. Ugyanakkor az elsőfokú ítélettel szemben egyik fél sem állította, hogy a nevezettek kérelmet nyújtottak be a munkáltatójukhoz. Írásbeli tanulmányi szerződés létrejöttére sem hivatkozott senki a perben. Az alperes egyébként tanulmányi szerződéseket és támogatási kérelmeket nem csatolt. Ilyenek benyújtására az elsőfokú bíróság sem kötelezte. Az erre vonatkozó iratok és az indítványozott tanúbizonyítás segített volna tisztázni a releváns tényeket. Ennek hiányában az elsőfokú bíróság tévesen következtetett a kereset alaptalanságára. A perben ezzel szemben bizonyította, hogy felvették az egyetemre, erről írásban tájékoztatta a munkáltatót, írásban kérte tanulmányi szerződés megkötését, melyre nem kapott választ. Az alperesnél kialakult gyakorlat nem ismert, a tanulmányi szerződésekkel kapcsolatos szabályozás az alperesnél nem volt, ilyen jellegű támogatást pedig, a felperes nem kapott. Ugyanakkor más munkavállalók esetében sem nyert bizonyítást az, hogy ezt írásban kérelmezték, velük írásban tanulmányi szerződést kötöttek, továbbá nem ismertek az alperesi ügyintézés körülményei sem. Az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a versenytilalmi megállapodásokkal kapcsolatban a KMK véleményben foglaltakat is.

[29] A felperes az elsőfokú ítélet hiányosságait állította a Pp. 220. § (1) bekezdés b) pontja megsértésére hivatkozva. A felperesi meghatalmazott lakóhelyét az elsőfokú ítélet nem

tartalmazta, a Pp. 221. § b) pont megsértésével a bíróság nem részletezte a bizonyítékokat, a perbeli válaszirat tartalmát, az érdemi felperesi jognyilatkozatokat. Következésként elutasította a felperes valamennyi bizonyítási indítványát, ezzel megsértve a fegyveregyenlőség követelményét és az Alaptörvény 28. Cikk (1) bekezdésében és a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglaltakat. A Pp. 93.§ és 95. §-ai megsértésével nem hívta fel hiánypótlásra az alperest a meghatalmazással kapcsolatban, emiatt a felperesi jognyilatkozatok alperes által nem vitatottnak minősülnek a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján, illetve az alperesi észrevételeket, megállapításokat, az ezekből levont ítéleti következtetéseket figyelmen kívül kellett hagyni.

[30] A felperes a másodfokú eljárásban a tárgyalás időpontjának az eredeti időponthoz képest korábbi időpontra történő kitűzését „elhalasztását”, eljárási kifogásban vitatta. A házastársa, mint jogi képviselő online jogtár előfizetéssel felmerült költségét, 106.870 forintot pedig perköltségként érvényesített.

Fellebbezési ellenkérelem

[31] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte Áfa figyelembevételével.

[32] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a tényállást kellő részletességgel, helytállóan állapította meg, megalapozott jogi következtetések levonásával, a jogerős másodfokú határozatban kifejtetteket is figyelembe véve, a bírói gyakorlattal összhangban lévő döntést hozott.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[33] A felperes fellebbezése nem alapos.

[34] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékok helytálló értékelésével a tényállást helyesen állapította meg, a megfelelő jogszabályok alkalmazásával, helyes jogi következtetések levonásával érdemben megalapozott döntést hozott.

[35] A felperes fellebbezésében nem vitatta az elsőfokú ítélet caferéria juttatásra vonatkozó rendelkezését, ezért az ítéltábla a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között a keresetet elutasító ítéleti rendelkezéseket bírálta felül.

[36] A másodfokú bíróság teljeskörűen egyetértett az elsőfokú ítéletben kifejtett jogi érveléssel, azt megismételni nem kívánja, azonban a fellebbezés alapján az alábbiakat emeli ki.

[37] A felperes alaptalanul hivatkozott a megismételt eljárás során, illetőleg fellebbezésében az alperes perbeli legitimációjának hiányára. Ezzel kapcsolatban jelen jogvitában az ítéltábla a 2.Mf.31.206/2020/12. számú jogerős részítélete [63] bekezdésében már részletesen kifejtette a jogi álláspontját az alperes perbeli képviselőre vonatkozóan. Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor csupán erre a tényre hivatkozott a megismételt eljárás során. A perbeli meghatalmazással és képviselettel kapcsolatos kérdések értékelését nem befolyásolta a veszélyhelyzeti szabályozás sem. Az alperes képviselőjében eljáró jogi képviselő részére nyújtott meghatalmazás a Pp. 67. §-ában foglalt feltételeknek megfelelt, a képviselt fél és a jogi képviselő megbízási jogviszonyát, annak érvényességét pedig jelen perben a bíróság nem vizsgálhatta. A Pp. 70. § (2) bekezdése értelmében a per vitelére szóló meghatalmazás kiterjed a perrel kapcsolatos minden nyilatkozatra és cselekményre, ezért az alperesnek nem kellett az egyes perbeli cselekmények miatt további intézkedést tenni, határozatot hozni.

[38] A megállapítási kereset vonatkozásában az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával azzal, hogy a Kjt. a jogviszony megszüntetése körében ír elő kötelezettséget a munkáltató számára, ami alapján köteles az intézkedését indokolni. Olyan jogszabályi előírás azonban nincs, amely alapján az alperesnek már a jogviszony megszüntetés szándékáról is értesítenie kell az érintettet. Ezért a felperes által hivatkozott jogszabályi rendelkezések megsértése a felmentéshez vezető eljárás során nem állapítható meg. A jogviszony megszüntetéséből következik az is, hogy mivel a felperes az alperessel már nem áll közalkalmazotti jogviszonyban, nincs olyan, a közalkalmazotti jogviszonyból származó joga sem, amelynek megóvása indokolt az alperessel szemben. Ezt támasztja alá a Kúria Mfv.II.10.158/2013/4. számú ítélete is, amelyben a jogviszony megszűnésére tekintettel nem állt fenn az alperessel szembeni jogvédelem szükségessége.

[39] Amint arra a Kúria az egyenlő bánásmód követelményének megsértésével kapcsolatos munkaügyi perek egyes kérdéseiről szóló 4/2017. (XI. 28.) KMK véleménye 4. és 5. pontjában kitért, a felmondás, illetve a felmentés jogellenességével kapcsolatban elsődlegesen az indokolás világossága, valósága és okszerűsége vizsgálendő. Amennyiben a jogellenesség ezen szempontok alapján nem állapítható meg, erre irányuló kereseti kérelem esetén értékelhető az egyenlő bánásmód megsértése. Ennek hiányában lehet vizsgálni a joggal való visszaélés kérdését, mivel tételes jogszabállyal ellentétes intézkedés nem valósíthat meg egyben joggal való visszaélést is. Mindebből következően a felmentésre vezető folyamattal összefüggő, joggal való visszaélésre alapított felperesi érvelés nem lehetett alapos, emiatt nem volt jelentősége az alperes felmentést megelőző eljárásának, a képviselő testületi ülésen történő részvételnél, az ezzel kapcsolatos tájékoztatásnak és a közalkalmazotti érdekképviselő kérdésének sem, továbbá nem volt szükséges érdemben értékelni a felperes által felsorolt konkrét jogszabályok megsértését sem.

[40] A felperes a megismételt eljárás során pontosított keresetében „hátrányos személyi megkülönböztetés miatt” állította, hogy az alperes nem biztosított a számára ruhapénzt, cafetéria juttatást, illetve nem kötött vele tanulmányi szerződést a felsőfokú tanulmányok folytatása céljából. A felperes védendő tulajdonságot nem jelölt meg, ugyanakkor az egyenlő bánásmóddal kapcsolatban a másodfokú bíróság már kifejtette a jogi álláspontját jogerős részítéletében, mely jelen eljárás során is irányadó volt a Pp. 229.§-ára figyelemmel.

[41] A ruházati költségtérítéssel kapcsolatban is alaptalannak találta a felperes fellebbezését az ítéltábla. Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy az alperesnél a perbeli időszakban irányadó ruházati költségtérítésre vonatkozó szabályzat rendelkezéseit tekintette irányadónak, melyek tartalmát a felperes nem vitatta. Helyesen vizsgálta az elsőfokú bíróság az alapján az alperesnél foglalkoztatott közalkalmazottak ruházati költségtérítéshez kapcsolódó jogosultságait, kötelezettségeit. A felperes a szabályzatban meghatározott feltételek bekövetkezését, azaz a ruházat vásárlását, az alperes nevére kiállított készpénzfizetési számla kiállítását és ennek meghatározott határidőig a munkáltató részére történő átadását nem is állította, ezért nem álltak fenn esetében a ruházati támogatás biztosítására vonatkozó feltételek. A nyugdíjas munkavállalókkal kapcsolatos alperesi eljárást a rájuk vonatkozó eltérő szabályozásra tekintettel nem lehetett figyelembe venni, hiszen az esetükben a kihordási időt letöltöttnek kellett tekinteni. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes ruházatot nem vásárolt, ezért az alperes szabályzata alapján költségtérítésre nem volt jogosult. Azt, hogy más munkatársak tényleges költség felmerülése nélkül kaptak ruházati támogatást, a felperes csak feltételezte. A peres eljárásban a felek által állított tények alátámasztására lehet bizonyítási eljárást lefolytatni. Ennek hiányában nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság, amikor további bizonyítékokat nem szerzett be és bizonyítást nem folytatott le a felperes feltételezéseire.

[42] A tanulmányi szerződésre alapított kártérítési igénnyel kapcsolatban az ítéltábla annak tulajdonított jelentőséget, hogy a munkáltató nem köteles a munkavállalóval tanulmányi szerződést kötni. Az Mt. 229. § (1) bekezdése szerint a tanulmányi szerződésben a munkáltató vállalja, hogy a tanulmányok alatt támogatást nyújt, a munkavállaló a megállapodás szerinti tanulmányokat folytatja, majd a képzettség megszerzése után a támogatás mértékével arányos időn keresztül fenntartja a jogviszonyát. A felperes a tanulmányait 2015. szeptemberében kezdte meg, az alperes 2015. december 18-án felmentette, ezért sem az Mt. 229. §-a alapján, sem kártérítésre hivatkozással nem követelheti a tanulmányai költségének a megtérítését. A más munkavállalókra történő felperesi hivatkozás szintén nem alapos. Valósága esetén sem támogathat a bíróság olyan gyakorlatot, amely a törvényi feltételek hiányában, nem felel meg a jogintézmény céljának, rendeltetésének (a munkáltató szakember szükségletének biztosítása). Ezért nem volt jelentősége annak sem, hogy a felperes által hivatkozott két közalkalmazott, milyen körülmények között kötötte meg a tanulmányi szerződést, mert a másokkal kötött szerződés indoka, módja nem teremtett jogalapot a felperes számára a saját tanulmányaihoz kapcsolódó költségei érvényesítésére.

[43] A felperes alaptalanul hivatkozott a fellebbezésében a perköltség hivatalból történő megállapításával kapcsolatban a Pp. 78. § (2) bekezdésében foglaltak megsértésére. E rendelkezés helyes értelmezése szerint a bíróság hivatalból rendelkezik a perköltségről, de csak a felek kérelmeinek keretei között állapíthat meg perköltséget. Amennyiben a fél nem igényel perköltséget, akkor a bíróság a pernyertességétől függetlenül nem állapíthat meg perköltséget a számára. A felperes a fellebbezésében a periratokkal egyezően éppen azt hangsúlyozta, hogy nem igényelt perköltséget az elsőfokú eljárás során, melyre tekintettel helyesen mellőzte az alperes kötelezését az elsőfokú bíróság. Az alperes javára megítélt összeg pedig arányban állt az alperes pernyertességével, az elbírált követelésekre irányadó pertárgyértékkel és a képvisellel járó jogi munkával is. Tartalmazta a másodfokú határozatban meghatározott részperköltséget is és ennek összegére figyelemmel sem minősült eltúlzottnak.

[44] Az áfa kérdésével összefüggő felperesi észrevételek kapcsán megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az áfa feltüntetése hiányában az első-, illetve másodfokú határozatokban megállapított perköltség összegét áfa-val együtt kell érteni, vagyis a megjelölt összeghez az áfa felszámítása külön már nem indokolt.

[45] Az elsőfokú ítélet érdemét nem érintette a fellebbezésben hivatkozott hiányosság, a felperesi meghatalmazott lakóhelyének megjelölése, továbbá a felek érdemi perbeli nyilatkozatai részletezésének elmaradásával kapcsolatban. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmet teljeskörűen elbírált, ennek indokait megfelelő terjedelemben közölte és számot adott az elutasított bizonyítékokról, bizonyítási indítványokról a döntés indokolásában. Az ítéltábla ismételten utal a bírósági határozatok indokolásával, a keresetben érvényesített igényekkel kapcsolatosan a korábbi jogerős határozatában már részletesen hivatkozott 3159/2018. (V. 16.) AB határozatban foglaltakra. A „fegyveregyenlőség” elvét és a Pp. 2. § (1) bekezdésében foglaltakat nem sértette az elsőfokú bíróság a felperesi bizonyítási indítványok elutasításával, mivel az elutasításnak alapos indokát adta az ítélet [41] bekezdésében, figyelemmel arra is, hogy a felperes által előadottak nem befolyásolták az ügy érdemi elbírálását a kereseti kérelemben foglalt állításokra is figyelemmel.

[46] A felperes a másodfokú eljárásban az eljárás szabálytalansága miatt kifogást terjesztett elő, melyet az ítéltábla alaptalannak talált a Pp. 114.§-a alkalmazásával. A másodfokú tárgyalásra eredetileg kitűzött 2021. október 28-ai időpont helyett, a 2.Mf.31.161/2021/5. számú végzés alapján korábbi időpontban, 2021. szeptember 30-án került sor a tárgyalásra. A tárgyalás időpontjának megváltoztatására, annak korábbi időpontban történő megtartására az elhúzódó ügyek ésszerű határidőn belüli befejezése érdekében került sor a 2021.El.V.A.13/5. számú elnöki intézkedés alapján. A felperes a tárgyaláson történő megjelenésében emiatt nem volt akadályozva, hiszen az új tárgyalási időpontra szóló idézést 2021.szeptember 16-án letöltötte.

[47] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet – fellebbezett részében - helybenhagyta.

Záró rendelkezések

[48] A felperes a fellebbezési eljárásban pervesztes lett, erre tekintettel a másodfokú bíróság a Pp. 78. §-a alkalmazásával rendelkezett a pernyertes alperes perköltségéről a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján. A fellebbezett pertárgyérték körében figyelembe vette, hogy a megállapítási kereset meg nem határozható pertárgyértéknek minősült, továbbá a ruházati költség címén 43.333 forint és a tanulmányi költségek címén 398.400 forint volt a fellebbezés tárgya.

[49] Az ítéltábla a fellebbezési eljárás illetékéről az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51.§ (1) bekezdése alapján mellőzte a határozathozatalt.

Budapest, 2021. szeptember 30.

dr. Orosz Andrea s.k.
a tanács elnöke

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.
előadó bíró

dr. Szalai Beatrix s.k.
bíró